

Un număr vechiu 2 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

Director : **DIMITRIE ALEXANDRESCO**

Decanul Facultății de Drept din Iași, fost Procuror-general la Inalta Curte de Casație

Prim-Redactor : **EMANOIL DAN**

Licențiat în drept, avocat

Redactor-proprietar : **I. S. CODREANU**

Licențiat în drept și științe de Stat, avocat

ABONAMENTUL

Pe an, în România, cu Tabla . . . 45 lei
 6 luni 22,50
 3 luni 11,25
 Streinătate 50 lei pe an, 25 pe 6 luni

Apare de două ori pe săptămână
 sub direcțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
 București, CALEA RAHOVEI, 5

Lângă Palatul Justiției

- TELEFON 16/98 -

TABLA de materii pe anul trecut s'a tipărit. Ea este, după cum se știe, un adevărat repertoriu juridic. Prețul cu care s'a pus în vânzare este tot de 5 lei ca și a celor din anii trecuți.

Rugăm a ni se trimite plata abonamentelor prin mandat postal la Redacție sau a se achita la prezentare redactorului *I. Bacicu*, incasatorului *D. Niculescu* dintr-o provincie și *C. Petculescu* pentru Capitală, numai în schimbul chitanțelor ce vor primi cu stampila „Curierului Judiciar”.

A apărut: **Codul de comerț comentat** de d-l *M. A. Dumitrescu*, vol. V (Art. 112—151) cuprinzând: **Societatea în comandită** (urmare și finit) și **Societatea anonimă**. — Prețul 15 lei.

De vânzare la *Curierul Judiciar* care servește orice cărți de drept.**SUMAR**

— Citind pe *Bufoir*, scrisoare d-lui *P. Burdeanu*, de d-nul *Grigore Pherekyde*;

— **Apelul cărților de judecată cambiale**, (Câte-va rânduri pentru d-l *P. Ionescu Pastion*), de d-l *N. Negru*;

JURISPRUDENȚĂ

— Curtea de apel București s. II: *William Pearson cu R. Heiz și Toma Brătulescu* (Despre mărcile de fabrică, denumirea și proprietatea lor);

— Trib. Fălciu: *Moara Prutu din Huși dată în judecată pentru contravenție* (Faptul unui morar de a nu-și fi sortat făina măcinată mai înainte de 2 Aprilie 1915 după cele 3 calități stabilite în decizia Ministerului industriei și comerțului prin art. 2, nu este nici prevăzut nici pedepsit de vreun text din legea măsurilor excepționale).

Rezumatel Jurisprudenței Curței noastre de casație

— **Casație s. I: Perimare**.—Jurnal de suspendare pentru neplata citațiilor.—Dacă constituie act întreruptiv cu caracter contradictor? Art. 257 pr. civilă.

— **Casație s. II: Legea Burselor**.—Contravenție.—Competința judecătorilor de pace.—Art. 65 l. burselor.

— **Casație s. III: Asociație în participatie**.—Pierderea totală sau parțială a capitalului.—Dacă atrage dizolvarea asociației.—Art. 148 și 191 c. com.

Citind pe *Bufoir*

Scrisoare D lui *P. Burdeanu*Domnule *Burdeanu*,

A-i binevoit să-mi împrumuți cartea D-tale «*Propriété et Contrat*» de *Bufoir*, vorbindu-mi cu entuziasm de modul cum explică *Bufoir* teoria cauzei.

Am început să citesc cartea; am citit-o încet, am citit-o toată, și iată, pe lângă teoria cauzei, cu totul

într'alt înțeles, cauză pentru care, cartea împrumutată a stat așa de mult la mine.

Astăzi nu știu, Domnul meu, cum să-ți mulțumesc și cum să găsec o scuză pentru încetineala mea, și m'am gândit, ca stând puțin de vorbă cu D-ta asupra lui *Bufoir*, și asupra unor lucruri la care m'am gândit, citind pe *Bufoir*, poate o să găsești D-ta pentru mine vr'o circumstanță ușurătoare.

Vârsta mea nu mi-a permis să asist la cursurile marilor profesori, cari au alcătuit pleiada celebră a Școlii de Drept din Paris, *Labbé*, *Bugnet*, *Pellat*, *Bonnier*, *Bufoir*, *Benudant*, *Valette*, dar pe *Bufoir* tot l-am auzit odată, în 1897, la începutul anului școlar pe care nu-i era dat să-l termine.

Bufoir, înaintat în vârstă, vorbea încet, rar, dar limpede, și întotdeauna găsea cuvântul exact, expresiunea justă. Necesitățile examenului m'au făcut însă să urmez alt curs, și numai anul următor am urmat cursul lui *Salleilles*.

Bufoir n'a scris nimic; cartea lui este opera de pietate care a făcut pe foștii lui elevi, printre cari și *Salleilles*, să strângă, să alăture, să reconstitue, după notele lor, lecțiunile făcute de *Bufoir*, în anul 1883-1884, elevilor de anul al 2-lea de licență.

Citind această carte am fost cucerit din primele pagini prin frăgezimea și rectitudinea logice, și prin simplitatea și claritatea expresiunii: am simțit farmecul, printre cărțile noastre întunecate de controverse și cu drumuri încrucișate de trimeteri și de note, d'a da peste un izvor.

Eleganța în simplitate, substanța în brievitate, modestie în lumină: semnătura maestrului se desprinde în mod elocinte din aceste note luate de elevii săi.

Semnătura maestrului, dar și semănătura lui: într'adevăr mi-a fost dat, acelei semințe curate și alese, să-i văd roadele, într'o admirabilă eflorescență, în cursul lui *Salleilles*, asupra sorgintelor obligațiilor. Este cu neputință într'adevăr d'a nu regăsi în cel mai strălucit elev al lui *Bufoir*, în ginerele său *Salleilles*, o înrudire de concepțiune, care se regăsește în cele mai discutate probleme, în modul de

argumentare și chiar în alegerea trimeterei la autori, putând controla după notele mele luate de pe Saleilles, în anul 1898—99, notele luate de Saleilles de pe Bufnoir în anul 1883-84.

Este, cred, interesant d-a constata, întrucât mă ajută slabele mele mijloace, că ceea ce domină întreg cursul lui Bufnoir este ideea de «intențiune», iar ceea ce domină întreg cursul lui Saleilles este ideea de «cauză».

Iar legătura între aceste două idei (și între acești doi maeștri), o găsesc formulată în treacăt chiar de Saleilles: «L'art. 1131 sur la cause de l'obligation n'est que l'explication et comme le prolongement de l'art. 1134 sur la liberté des conventions».

Poate că un cărturar, mai bine pregătit decât mine, s'ar gândi la o asemănare și dintr'un alt punct de privire: Bufnoir, făcând aluziune chiar de p'atunci la chestiunile cari și azi sunt de actualitate (abuz de drept, responsabilitatea din faptul proprietății) însă îndreptat cu vederile spre trecut, spre tradițiunea, spre ceea ce este mai generic și mai intim în dreptul francez, iar Saleilles, cu toată puternica rădăcină în tradițiune, îndreptat cu vederile înainte, preocupat de ceia ce se face și dincolo de graniță, atent la mișcarea și desvoltarea marelui mecanism social, și la repercusiunea lor asupra jurisprudenței, cea dătătoare de viață a dreptului.

Nu mă pot împiedica d'a reproduce aci comparațiune ce o face Saleilles, la începutul cursului predat, între viața internă a dreptului, raționamentul jurisconsultului, și viața exterioară a dreptului, complexitatea raporturilor sociale, și formula ce o dă Saleilles, admirabilă în conciziune și mișcătoare prin înălțarea ei: «Puisque le droit a une vie interne, le rôle des jurisconsultes est de découvrir les méthodes qui mettent cette vie interne du droit en harmonie avec l'autre, harmonie qui constitue la supériorité d'un peuple à un moment quelconque de son histoire».

Și acum, acâteva cuvinte numai asupra lecțiilor lui Bufnoir, lăsând la sfârșitul scrisorii o chestiune asupra transcripțiunii donațiilor.

Bufnoir are un foarte interesant istoric asupra transmisiunii proprietății, și în înlănțuirea delicată a ideilor abstracte găsește mijlocul d'a ne face oarecùm palpabile acele idei, prin aplicațiuni și ipoteze care se pot întâlni zilnic în viața juridică. Ne arată foarte limpede, printre altele, noțiunea tradițiunii: efectul contractului, executarea contractului.

Asupra art. 2279 am găsit explicațiunile cele mai subtile și în acelaș timp cele mai judicioase. În noțiunea de „intențiune“ găsește Bufnoir singurul mijloc câte odată pentru revendicarea mobilului. Posesorul n'are nevoie să producă titlu: însă reclamantul va descoperi la posesor, prin modul cum întrebuințează lucrul, o posesiune echivocă, deci o

lacună în «animus domini», fără de care nu se îndeplinește condițiunea cerută pentru protecțiunea legală, și care este aceeași ca și în materie de prescripțiune.

Teoria cauzei are un loc de cinste. Și aci Bufnoir își arată preferința pentru legislațiunea franceză, care acordă protecțiunea legii chiar cauzei morale, vrând însă s'o cunoască pentru a o sancționa, față de legislațiunea germană, care, sancționând promisiunea abstractă, nu se interesează de cauza ei, și nu permite anularea acestor obligațiuni decât când este vorba de îmbogățire fără cauză sau de cauză ilicită, în obligațiunile așa zise de „recunoaștere a datoriei“.

În referire cu soluțiunile germane, se știe că noul cod german din 1900 a desființat instituțiunea novațiunii. Se pune chestiunea: cum se face că în legislațiunea care dă o nouă viață promisiunii abstracte, amintind despre stipulațiunea din dreptul roman, să se suprimă mijlocul de transformarea obligațiunii, care corespunde cel mai bine cu stipulațiunea în concepțiunea romană? Explicațiunea cred că ar trebui căutată în tradițiunea dreptului german în ce privește menținerea promisiunii abstracte, și în desființarea concepțiunii de formalism în ce privește îndepărtarea novațiunii.

Ce zic într'adevăr motivele codului german? Ele nu împiedică părțile da face o novațiune, dar înlătură orice prezumțiune ar trage judecătorul din act. Și aceasta pe baza observațiunii că rezultatul juridic al novațiunii se poate întotdeauna obține prin remiterea datoriei sub condițiunea unei noi promiteri. D-l Planiol crede că novațiunea este utilă ca fiind singurul mijloc juridic pentru schimbarea obiectului datorit (vol. II, No. 530). Intrucât mă privește, această explicațiune a d-lui Planiol nu mă convinge, și mi se pare că formula arătată mai sus cuprinde și novațiunea prin schimbarea obiectului.

Și pentru a termina asupra acestui punct, poate este locul a se observa că în dreptul francez se scrutează mai adânc *intențiunea* părții contractante, pe când în dreptul german s'a văzut că legiuitorul primește ca valabil angajamentul, astfel cum el se află exprimat.

Mai departe, tot în teoria cauzei, găsim o aplicațiune foarte interesantă în Bufnoir la pag. 800. Bufnoir arătase că concepțiunea romană care privește, în afară de contract sau de delict, efectul obligațiunilor ca născute din contract sau din delict, aceea concepțiune era mai bine exprimată, decât formula codului care naște acele obligațiuni din quasi-contracte și din quasi-delicte. Astfel Bufnoir, vorbind de quasi-contract, precizează bine că nu trebuie căutată cauza obligațiunii, în cauza care a determinat faptul părții, fiindcă partea aci este obligată prin lege. «Parler de cause de l'obligation à propos du

quasi-contract, cela me semblerait une véritable contradiction».

Mai este un contract a cărui naștere pune în evidență teoria cauzei, este stipulațiunea pentru altul. Și aci, aceeași trimitere la o speță din Institute, și la Bufnoir și în cursul lui Saleilles. Acesta din urmă ne învață că formula modernă „pas d'intérêt, pas d'action", nu este traducerea exactă a concepțiunei romane, care era următoarea: „pas d'intérêt pecuniaire dans la formule, pas de condamnation possible". Cu alte cuvinte, atunci când formula coprinde obligațiunea pentru promițător d'a obliga și pe mandant stipulațiunea va fi valabilă.

Tot Saleilles arată că legea nu ocrotește interesul fără d'al cunoaște, fără dă ști din ce se naște și care este valoarea lui în bani: iată cum, zice Saleilles, stipulațiunea pentru altul se alipește de teoria modernă a cauzei.

Asupra analizei stipulațiunei pentru altul, Saleilles se întreabă dacă se poate zice că promițătorul ia două angajamente, unul față de stipulant și altul față de beneficiar. Iar Saleilles nu crede această explicațiune valabilă, nici măcar în legislațiunea care validează angajamentul independent de cauză, fiindcă, contestându-se convențiunea primă, ar cădea și stipulațiunea. Saleilles arată că debitorul, putându-se obliga singur, poate să se oblige și prin convențiunea făcută cu stipulantul. Iar acest angajament fiind la origină contractual, validitatea lui va fi legată de validitatea contractului. Prin urmare, stipulațiunea pentru altul face parte nu din origină ci din natura angajamentului unilateral, în sensul că debitorul a născut singur o valoare pasivă în contra sa, pentru un titular ce se va indica mai târziu. Saleilles precizează: stipulantul nu este creditorul originii obligațiunei, ci menținerii obligațiunei. Iar mai departe: „Ceci répond à la raison économique et sociale de la stipulation pour autrui. C'est un procédé juridique par lequel les parties peuvent créer des droits ou de réserve, au profit de tiers, présents, au à venir, et qui sont étrangers au contrat". (Vezi asupra întrebuițării făcute de stipulațiunea pentru altul de către jurisprudența franceză în materie de asigurare asupra vieții, excelentul articol de d-nii L. Balleydier și H. Capitant în cartea I, pag. 517-582, din Ctenarul Codului civil).

Am văzut cum Saleilles se preocupă de aplicațiunea practică în analizele cele mai subtile. Inșă să nu uităm că citim pe Bufnoir, și că am găsit la Bufnoir o înclinare la partea logică, abstractă a dreptului, la viață internă a dreptului, cum zicea Saleilles, și acea tendință d'a îndrepta privirile, d'a polariza îndrumările juridice, la ideia de «intențiune».

Cu slabele mele mijloace mi s'a părut că se pot face câte-va observațiuni în această direcțiune. De pildă, în contractul între absenți, în întreruperea ci-

vilă a prescripțiunei, în îndepărtarea adagiului: quae temporalia sunt ad agendum, perpetua sunt ad excipiendum.

Bufnoir, în privința contractului între absenți adoptă teoria emisiunei, adică consideră contractul perfect din momentul ce solicitatul a emis acceptarea sa. Intențiunea este totul: ambele voințe s'au manifestat, contractul este perfect. Mi se pare că este aci ceva prea abstract, prea departe de fapte, și prefer teoria acceptațiunei, pe care am găsit'o în minunatul cod de comerț italian, așa plin de viață, și pe care am reprodus'o și noi în art. 35 cod. com.

În privința întreruperii civile a prescripțiunei, Bufnoir conchide la întrerupere, în afară de comunicarea cererii aceluia care prescrie, cu toate că textul francez, art. 2244, cere această comunicare. Bufnoir se pune iarăș pe terenul intențiunei; după dânsul, odată ce proprietarul afirmă juridicește pretențiunile sale, faptul acesta, prin el însuși, contrazice „animus" posesorului, și aceasta este suficient pentru a întrerupe prescripțiunea. Iarăși mi se pare că soluțiunea aceasta este prea abstractă, și că este necesar ca acele intențiuni contrarii să a'bă măcar posibilitatea d'a se contraria. În această chestiune, trimet, fără să simt nevoia nici unei schimbări, la articolul pe care l'am publicat în *Dreptul* 1905, No. 76.

Bufnoir nu primește, în sensul ce se dă astăzi de doctrină, adagiul quae temporalia sunt ad agendum, perpetua sunt ad excipiendum. După dânsul, termenul de zece ani defipt de lege pentru anularea unui act dăunător minorului, odată ajuns major, închide ori ce atac și pe cale de acțiune și pe cale de excepțiune. Bufnoir se bazează aici pe intențiunea de confirmare, care rezultă dintr'o prezumție trasă din lege. Incă odată, această interpretare mi se pare prea rigidă, și prefer soluțiunea contrarie, care este aceea a jurisprudenței, a o parte a doctrinei și care are pentru dânsa și sufragiul, lui Planiol (II, no. 1291, nota 1 „La confirmation, même tacite, ne peut exister que s'il y a eu intention prouvée de renoncer à l'action en nullité).»

Dar este o chestiune capitală, în ce privește acțiunea de nulitate și acțiunea de resciziune deschise minorului, asupra căreia Bufnoir insistă foarte mult, și pentru care am constatat exact aceeași grijă la Saleilles, și aceeași soluțiune, găsind amândoi temeiul convicțiunei în acelaș autor, Bourjon II, pag. 585 și următoarele. Chestiunea se referă în genere la nulitatea actelor făcute de minor sau pentru minor. Soluțiunea este foarte limpede: nulitatea prevăzută de art. 1305 cod. francez este o nulitate relativă în toate ipotezele. Va fi loc la acțiunea în resciziune pentru leziune, pentru actele de administrațiune făcute de minor, sau pentru actele făcute de minorul emancipat peste capacitatea sa. Dacă legea cere vr'o formă pentru act, actul făcut de minor va fi nul din pri-

cina incapacității sale. Este vorba de tutor: dacă lipsește formalitățile cerute de lege, actul va fi nul pentru incapacitate. Dacă formele s'au îndeplinit, actul nu se mai poate ataca nici pentru incapacitate nici pentru leziune. Bufnoir vede în art. 1314, nu o excepție ci o regulă generală, care a fost exprimată numai pentru actele cele mai importante, cum sunt vânzarea imobiliară și partagiul.

Leziunea, dezechilibrul între prestațiunile reciproce dintr'un contract comutativ, nu a fost admisă în dreptul nostru ca un viciu al consimțământului. În dreptul român, în afară de cazul minorului, restituabil pentru leziune, singurul caz de leziune este prevăzut de art. 694 cod. civil.

În legislațiune pură, este într'adevăr destul de greu a împăca ideea de leziune cu ideea de libertate a convențiilor. Bufnoir trece repede asupra concepțiunii doctrinale, și găsește protecțiunea legală adaptată la o situațiune de inferioritate morală sau materială a părții, al cărei consimțământ n'a fost astfel întreg.

Am spus, la începutul acestei scrisori, că rezerv pentru sfârșit câteva observațiuni asupra transcripțiunii donațiunilor.

Bufnoir face o amănunțită și interesantă expunere a transmișiunii proprietății, și, vorbind de schimbările aduse art. 941 cod civil prin legea din 23 Martie 1855, susține că donațiunile urmează încă principiile insinuațiunii vechiului drept francez, pentru toate actele la care nu s'a derogat prin legea nouă. Astfel situațiunea creditorilor chirographari, față de donațiunile imobiliare, este cu deosebire interesantă.

Se știe că după legea din 1855 creditorii chirographari sunt îndepărtați de dreptul d'a opune lipsa de transcripțiune. Dar această lege obligând la transcripțiune actele de antichreză, de servitute, de usagi și de habitațiune, prevede în art. 11 ult. al. că nu se derogă la dispozițiunile codului în ce privește donațiunile.

Intemeiat pe aceste texte, Bufnoir recunoaște formal dreptul creditorilor chirographari d'a opune lipsa de transcripțiune a donațiunilor imobiliare. Fuzier Herman sub art. 941, No. 50 constată că soluțiunea aceasta este primită aproape de toți, cu numeroase trimeteri, și pro și contra. (Vezi și No. 53). Planiol dă o explicațiune foarte limpede: pentru actele cu titlu oneros transmiterea proprietății este opozabilă tuturilor, afară de excepțiunile prevăzute în art. 3; pentru actele cu titlu gratuit, din contră, transmiterea proprietății nu se poate opune nimănui, afară de excepțiunile prevăzute în art. 941. (Planio I, No. 2630. Vezi și Mourlon, De la transcription II, No. 434).

În Belgia, legea, din 1851, prevede donațiunile și nu comportă art. 11 din legea franceză (Vezi Laurent, XXIX, No. 44, 45, 46, 165, 173, 176,

181). Cu toate acestea controversa subsistă, și dreptul creditorilor chirographari este susținut și în doctrină și în jurisprudență (vezi deciziunea citată de Laurent; vezi Beltjens sub art. 941, No. 14).

Legiuitorul nostru a luat art. 819 cod civil după art. 941 francez. Pe de altă parte, în ce privește ipotecile, legiuitorul nostru s'a îndrumat după legea belgiană. Însă, în ce privește transcripțiunea, legiuitorul nostru s'a inspirat de legea franceză din 23 Martie 1855, suprimând art. 11, și fără de a menționa formal donațiunile, cum face legea belgiană din 1851.

La noi, creditorii chirographari au ei dreptul de a opune lipsa de transcripțiune unei donațiuni imobiliare? D-l Nacu, în volumul II, sub art. 819, pare a se hotărâ la această soluțiune. D-l Alexandresco, vol IV (ed. 1892) sub art. 819 (pag. 202, nota 1 și 2, și pag. 192, nota 1) proclamă dreptatea dar nu dreptul creditorilor chirographari și menționează controversa.

Este foarte greu de a se afla intențiunea legiuitorului, când ea se menține într'o discrețiune desăvârșită. Pe de altă parte principiile generale de interpretațiune sunt foarte delicate în aplicațiunea lor. Într'adevăr o lege generală nu derogă la o lege specială, mai ales atunci când prescripțiunile diferite nu sunt incompatibile, și apoi, care este legea generală pentru donațiuni, cea care rezultă din sediul materiei sau cea care ar cuprinde și donațiunile prin expresiunea generală a legii de transcripțiune? S'a văzut că art. 722 pr. civ. reproduce art. 1 din legea franceză, iar art. 723 proc. reproduce art. 3 din legea franceză, iar aceste texte, complectate cu cuvântul de donațiune, nu suprimă controversa măcar în Belgia.

Cu toate acestea cred că la noi trebuie căutată soluțiunea în sistemul de publicitate care s'a întocmit, și în ideile care au condus legiuitorul francez la excluderea creditorilor chirographari în materie de transcripțiune. Într'adevăr la noi nu avem tradițiunea vechiului drept, ca în Franța sau ca în Belgia; art. 818 și 819 cod civil reprezentau o tradițiune d'abia născută când s'a alcătuit codul nostru de procedură. Legiuitorul, desigur, organizând publicitatea, a înțeles a stabili un sistem mai modern, uniform pentru toate actele supuse la transcripțiune, și pentru toate persoanele care se pot prevala de lipsa de transcripțiune.

În legislațiune, situațiunea creditorilor chirographari față de alienațiunea imobiliară, fie ea cu titlu oneros, fie ea cu titlu gratuit, este tot atât de criticabilă, și n'a scăpat criticelor doctrinei. Cu toate acestea am văzut că pentru actele supuse transcripțiunii, dreptul de opunere a creditorilor chirographari a fost sacrificat în cele mai multe cazuri, legea de transcripțiune obligând la publicitate chiar pentru

drepturi ce nu se pot hipoteca. Nu credem că antinomia creată de art. 722 și 723 proc. civ. față de art. 818 și 819 cod civil să se poată tranșa printr'o excepțiune în favoarea unor anume creditori pentru unele anume donațiuni.

Dar, admitând această soluțiune, nu pentru a răspunde la o nevoie de simetrie, ci pentru a da precăderea modului obicinuit de legiferare, care stabilind o măsură de interes general afirmă un principiu, la care trebuie să adaptăm textele anterioare, nu mă pot împiedica d'a observa că alta poate fi soluțiunea când este vorba *de lege lata* și alta când este vorba *de lege ferenda*.

Știu că câteodată jurisprudența asumă rolul d'a crea dreptul, dar aceasta numai când este vorba d'a complini o lacună a legii, fie din lipsa unui text, fie dintr'o nevoie nouă ce nu s'a putut prevedea la epoca când s'a făcut legea.

Cred însă, că nu este locul aci. Imi rămâne însă nădejdea că cu timpul, văzându-se că creditul nu scade ci se mărește atunci când creditorii nu sunt nevoiți a cere garanții speciale, se va face creditorilor chirographari situațiunea la care au dreptul, dându-li-se facultatea d'a opune lipsa de transcripțiune tuturilor actelor de înstreinare, pe un picior de egalitate cu creditorii mai exigenți dar mai neîncrezători.

Și acum să sfârșesc repede această scrisoare, care s'a făcut mult mai lungă decât o doream, rugându-te, Domnule Burdeanu, d'a păstra până la capăt acea proviziune de circumstanțe ușurătoare, care ți-o presupun pentru orice cititor al lui Bufnoir, mai ales când această citire este datorită dumatiale.

Cu încredințarea distinselor mele sentimente

GRIGORE PHEREKYDE

București 14/27 Ianuarie 1916.

Apelul cărților de judecată cambiale

(Câteva rânduri pentru d-l P. Ionescu Pastion)

Pentru acei cari au citit cu atenție articolul D-lui Pastion privitor la competența de resort a judecătorului de ocol în materie cambială, din No. 59/915 al *Curierului Judiciar* și întâmpinările făcute de d-l C. Panaiteșcu și subsemnatul în No. 73 al aceleiași reviste, desigur că răspunsul d-lui Pastion din No. 83 și prin consecință aceste rânduri, nu mai prezintă nici un interes, fiindcă nu mai aduc nici un punct nou în discuție. O discuție utilă trebuie să se oprească când s'a epuizat fondul argumentelor și când se transformă în risipă zadarnică de vorbe. Ne pare rău că d-l Pastion nu e de această părere și că o ambiție rău sfătuitoare, de care în zadar se leapădă, l-a îndemnat să revină iarăși, numai pentru ca să aibă ultimul cuvânt.

Totuși ultimul cuvânt trebuie să fie al adevărului.

Nu vom inzista asupra acelei argumentații a d-lui Pastion, care punând în opoziție art. 99 l. j. o. cu 349 com., atât în privința duratei termenului de apel, cât și a datei de când începe a se socoti acest termen, susține că e greșită interpretarea care ia dela fiecare articol câte o parte, nesocotindu-le pe amândouă¹⁾, și că e logic ca în amândouă privințele să se aplice în totul ori unul ori altul, — ca și când art. 349 ar conține vre-o dispoziție relativă la durată. Când am arătat inadvertența acestei argumentațiuni, D-l Pastion se apără spunând că atunci când a vorbit de art. 349 a înțeles să-l combine cu art. 904 com., acel care într'adevăr e privitor la durată. Ni se pare curios acest fel de subînțelegere a unui articol din altul, mai ales când ele tratează chestiuni deosebite, dar în sfârșit, fuăm act de această declarație a d-lui Pastion și alături de 349 așezăm și pe art. 904. Așa dar iată față în față pe cei doi combatanți. D'oparte avem pe tânărul art. 99 l. j. o., care conține la un loc cele două dispozițiuni atât pe cea privitoare la durata termenului de apel, cât și pe cea privitoare la data când începe acest termen și — notați bine — amândouă dispozițiunile sunt cu caracter general. De cealaltă parte stă bătrânul art. 904 com. care conține numai dispozițiunile privitoare la durată și care e de asemenea cu caracter general, iar lângă el art. 349 care conține dispozițiunea privitoare la data începătoare, dar care — aci e aci — are un caracter special, fiind privitoare numai la apelurile cambiale. Ca într'o ecuație algebrică faceți reducerile, ținând seama de cele două reguli: *Posteriora derogant prioribus* și *Specialia derogant generalibus*, și vă da soluția pe care am găsit o și noi, adică: durata termenului de apel la cărțile de judecată cambiale e de 10 zile și ea curge totdeauna de la pronunțare.

La drept vorbind conflictul nu există decât între textul art. 99 l. j. o. și al lui 349 com., fiindcă dacă art. 904 com. e abrogat la judecătoriile de ocoale, art. 99 și 349 sunt amândouă în putere și se aplică în acelaș timp.

Câmpul lor de aplicație e însă diferit: Art. 99 poate fi considerat ca o *deciziune de principiu* și se aplică oriunde nu întâlnește art. 349, care fiind o *dispozițiune de excepție* își are câmpul său bine îngrădit din care nu poate fi evins.

Cum vedem e inutil a cerceta care din cele 2 legi, codul comercial și legea judecătoriilor de ocoale, e mai specială, ci importă a se ști care din textele lor contrari (99 și 349) e mai special,

¹⁾ Totuși în soluția noastră nu se nesocotește de loc art. 349 c. com.

fiindecă conflictul există nu între legi ci între texte. De altfel, din punct de vedere al specialității, nici nu se poate face comparație între legea judecătorilor și codul de comerț. Legea judecătorilor e o *lege organică*, la fel cu aceea a Curții de Casație, îmbrățișând tot felul de materii, de drept civil, comercial, penal, procedură etc., fiind făcută pentru uzul unui anumit organ judecătoresc, pe când codul de comerț e o materie omogenă, bună pentru toate instanțele.

Dar d-l Pastion a mai invocat și alt argument, asupra căruia n'am insistat până acum, fiind lipsit de orice valoare. E vorba de art. 119 l. j. o., care spune că abrogă toate legile și regulamentele contrarii acestei legi. Un asemenea articol e după cum se știe de umplătură și e după cum spune *Planiol* (l pag. 91) o inadvertență a legiuitorului, nespunând nimic mai mult decât principiul abogațiunii tacite. A-l menționa înseamnă a vorbi pentru a nu spune nimic.

Am studiat până acum problema numai din punctul de vedere al logicii juridice, singurul teren pe care s'a pus d-l Pastion. Ne-ar fi plăcut să o discutăm și din punct de vedere al utilității sociale, adevărata piatră de încercare a unei soluții juridice, dar fiindcă d-l Pastion a evitat lupta pe acest teren, nu-l vom sili.

N. NEGRU
Magistrat

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. II

Audiența dela 15 Octombrie 1915

Președenția d-lui I, COANDĂ consilier

Decizia comercială No. 78

William Pearson cu H. Reiz și Toma Brătulescu

Marcă de fabrică. — Denumire arbitrară. — Art. 1 legea mărcilor de fabrică. — Bună credință în civil.

1. O denumire, pentru a putea fi adoptată ca marcă de fabrică a desemna un produs și a deveni proprietatea fabricantului, trebuie să fie un nume arbitrar, inventat și de închipuire, creat sau făurit pentru circumstanță de fabricant și care să nu aibă nici un raport cu produsul pe care se va aplica.

2. Buna credință poate fi opusă numai în penal pentru a scăpa de pedeapsă iar nu și în civil, unde simpla neglijență sau imprudență angajează responsabilitatea în materie de marcă de fabrică.

Curtea,

Asupra apelului făcut de William Pearson prin procuratorul său, d-l avocat Anibal Teodorescu, contra sentinței No. 558 din 16 Iunie 1914 a Tribunalului Comercial Ilfov, secția II-a;

Având în vedere actele din dosar, sentința apelată și concluziunile orale depuse de părți în instanță;

Având în vedere că din toate acestea se stabilește că faptele și împrejurările asupra cărora a intervenit sentința apelată sunt următoarele:

William Pearson este, în Franța, proprietarul mărcii de fabrică constând în denumirea de «Créoline» pentru un produs igienic și dezinfectant, unde are marca înscrisă de foarte mult timp; a înscris această marcă și

în România încă dela 21 Octombrie 1899, după cum rezultă din copia după procesul verbal al depunerii, certificată de grefa Trib. Comercial Ilfov, secția I;

La 10 Ianuarie 1913 a făcut cerere primului președinte al Tribunalului, prin care cerea să se constate că d-l Toma Brătulescu droguist din București, calea Griviței No. 145, pune în vânzare un produs dezinfectant similar revestit cu o marcă ce nu este decât uzurparea și imitațiunea mărcii sale; că făcându-se această descindere de către Portărei în ziua de 12 Ianuarie 1913, s'a găsit și constatat că Toma Brătulescu avea în depozit un produs dezinfectant revestit cu marca sub denumirea de «Creolinum Vienense», produs al fabricii Franz Zmerzlikar din Agram, și pe care a declarat că l-a procurat și cumpărat prin reprezentantul acelei fabrici, Hans Reiz, domiciliat în București, str. Mihai-Vodă;

În urma acestei constatări și pe baza ei, William Pearson la 1 Februarie 1913 a făcut acțiune contra lui Toma Brătulescu și Hans Reiz, cerând să se constate că marca de sub denumirea de «Créoline» este proprietatea sa exclusivă; că denumirea de «Creolinum Vienense» ce revesteste produsul dezinfectant provenind din fabrica Franz Zmerzlikar, este uzurparea și imitațiunea ilicită a mărcii sale și ca să se interzică lui H. Reiz de a mai introduce în țară aceste produse și lui Toma Brătulescu de a mai vinde și în fine să fie condamnați ambii la 5000 lei daune, iar sentința să fie publicată în trei zile din capitală;

Tribunalul, prin sentința No. 558 din 16 Iunie 1914, a respins acțiunea și în contra acestei sentințe s'a făcut apelul de față;

Având în vedere că Tribunalul a respins acțiunea pe motiv că denumirea de «Créoline» nu este un cuvânt inventat și de închipuire, ci este un cuvânt obicinuit și necesar cunoscut și în tratatele de chimie, fiind numele propriu al dezinfectantului provenit dintr'o soluțiune de crezoli dizolvați cu alcali crezolul provenind din destilarea gudronului de cărbune, așa că nu intră în prevederile legii mărcilor de fabrică.

Având în vedere că William Pearson, atacând cu apel sentința Tribunalului, susține că rău Tribunalul a judecat că cuvântul «Créoline» nu este o denumire proprie a alcătui o marcă de fabrică după termenii art. 1 din legea mărcilor de fabrică;

Având în vedere că astfel fiind chestiunea ce se pune pentru Curte este aceea de a se ști dacă cuvântul «Créoline», cu care apelantul desemnează produsul fabricațiunii sale, poate constitui o denumire în sensul art. 1 din legea mărcilor de fabrică, precum și dacă denumirea de «Creolinum Vienense» este o uzurpare și imitațiune a mărcii «Créoline»;

Având în vedere că, conform art. 1 din legea mărcilor de fabrică, pot fi considerate ca mărci de fabrică nu numai diferitele semne simbolice dar și denumirile, întipărirea, timbrurile, sigiliurile, reliefurile, vignetele, cifrele, copertele și altele;

Având în vedere că, din sensul și spiritul acestui text de lege, rezultă că denumirea pentru a putea fi adoptată ca marcă de fabrică, a desemna un produs și a deveni proprietatea fabricantului trebuie să fie un nume arbitrar, inventat și de închipuire, creat sau făurit pentru circumstanță de fabricant și care nu are niciun raport cu produsul la care se va aplica; că, cu alți termeni, această denumire nu reprezintă numele necesar sau uzual a produsului;

Având în vedere că cuvântul «Créoline» ales și întrebuit de apelant spre a desemna dezinfectantul produs al fabricațiunii sale, este o denumire arbitrară și de pură închipuire, creată de el fără niciun raport fie cu compozițiunea, fie cu uzul la care este destinat acel produs, căci cuvântul «Créoline» nu este expresiunea științifică necesară a vreunui derivat al crezolului sau altei combinațiuni chimice, așa că poate forma obiectul unei apropieri private;

Având în vedere, că, de altfel, această denumire a fost tot astfel considerată și judecată atât în Germania

cât și în Franța, după cum rezultă din deciziunile prezintate de apelant și după cum rezultă și din tratatul lui Pouillet, unde la pag. 66 No. 49 bis se vede citată această denumire (ediția V-a).

Având în vedere că denumirea de «Créoline» intru-nind astfel condițiunile cerute și de art. 1 din legea română asupra mărcilor de fabrică și fiind depusă și înregistrată ca marcă de fabrică, spre a desemna produsele sale, de către William Pearson la Grefa Tribunal. Comercial din București, la 21 Octombrie 1899, prin aceasta apelantul a câștigat dreptul exclusiv de proprietate asupra acestei mărci în România și, conform legii, ea nu mai poate fi întrebuițată de un alt comerciant;

Având în vedere că denumirea «Creolinum Vienne» adoptată pentru un produs similar de către Frantz Zmerzikar din Wagram și înregistrată în România la 11 Ianuarie 1911, este o denumire de natură a produce confuziune pentru cumpărător între cele două produse, cuvântul «Créoline» care este partea principală a denumirii fiind același în ambele mărci, iar terminațiunea latină de «um» și cu vântul «Vienne» adăugat în urmă pot cu ușurință trece neobservate de cumpărător, așa că această nouă denumire nu este decât uzurparea și imitațiunea mărcii «Créoline» depusă și înregistrată în România cu zece ani înainte;

Având în vedere și obiecțiunea ridicată de intimată, cum că denumirea de «Créoline» ar fi o denumire necesară și deci nesuscetibilă de apropiere privată, căci reprezintă numele uzual al unui dezinfectant cunoscut ca derivat din crezoli dizolvați în alcali, și ca dovadă a acestui fapt s'a invocat împrejurarea că denumirea este trecută astfel atât în tratatul de chimie al D-rului Istrati, cât și în farmacopee;

Având în vedere că obiecțiunea este neîntemeiată, de oarece din citațiunile făcute nu rezultă că cuvântul «Créoline» este denumirea științifică și necesară a vre unui derivat al crezolului sau a altei combinațiuni chimice, ci acele citațiuni sunt făcute numai cu scop indicativ și această împrejurare nu este de natură să dovedească pierderea dreptului de proprietate asupra mărcii pentru Pearson, ci numai că produsul acestuia este foarte răspândit și cunoscut;

Având în vedere că astfel fiind stabilit că denumirea de «Créoline» este proprietatea exclusivă a apelantului și că denumirea de «Creolinum Vienne» nu este decât uzurparea și imitațiunea celei dintâi, introducerea și vânzarea în România a acestui din urmă produs de către intimată a cauzat daune apelantului;

Având în vedere că obiecțiunea ridicată de intimatul Toma Brătulescu, cum că el nu poate avea nici o răspundere, fiind de bună credință, de oarece marfa i-a fost recomandată de cellalt intimat H. Reiz;

Având în vedere că buna credință a celor cari au vândut sau desfăcut din produse imitate, le poate folosi în materie penală ca să-i scape de pedeapsă, nu și în materie civilă, unde simpla neglijență sau imprudență face să angajeze responsabilitatea;

Având în vedere că intimatului Toma Brătulescu, ca droguist, deci obișnuit cu desfacerea produselor farmaceutice din cari foarte multe supuse legii mărcilor de fabrică, i se poate imputa cel puțin această neglijență că nu s'a interesat la fabricant dacă aceste produse pot fi desfăcute fără nici un inconvenient în România, mai ales că știa și cunoștea că mai există un alt produs similar, cu o denumire aproape identică;

Având în vedere că deasemenea și în ceea ce privește pe cel de al doilea intimat, responsabilitatea sa este angajată prin acelea că el a introdus acest produs în România, el l-a recomandat celui dintâi spre vânzare, în scopul de a concura produsul apelantului;

Având în vedere că responsabilitatea intimatilor fiind stabilită, urmează a examina și cererea de daune, pe care apelantul a fixat-o la suma de 5000 lei;

Având în vedere că Curtea apreciind asupra acestei cereri și a pagubelor ce apelantul a putut să încerce,

fiind date prețurile minimale ale produselor și cantitatea găsită la Toma Brătulescu precum și data facturii de 11 Mai 1909, de când s'a introdus marfa în țară, fixează această sumă la 400 lei, pentru care ambii intimati să fie obligați în mod solidar;

Având în vedere că, față cu cele expuse, devin admisibile și cererea apelantului da a se interzice pe viitor intimațiilor de a mai introduce și vinde din produsul «Creolinum Vienne» precum și aceia ca prezenta deciziune să fie publicată, conform art. 18 din lege, în mai multe ziare pe socoteala intimatilor;

Având în vedere că publicarea în ziarele «Curierul Judiciar», «Universul» și «Monitorul Oficial», în extras, este suficientă;

Având în vedere că apelul devenind admisibil, intimații urmează a plăti și cheltuelile de judecată, pe cari Curtea, apreciind, le fixează la suma de 200 (două sute) lei;

Pentru aceste motive,

Admite apelul făcut de William Pearson cu petiția înregistrată la No 5897/913 în contra lui Toma Brătulescu și H. Reiz;

Declară că marca depusă de William Pearson sub denumirea de «Créoline», la Grefa Tribunalului Comercial Ilfov în ziua de 21 Octombrie 1899, este proprietatea sa exclusivă;

Declară că denumirea «Creolinum Vienne» aflată pe un produs dezinfectant provenit din altă fabricațiune decât aceea a reclamantului, este uzurparea și imitațiunea ilicită a mărcii reclamantului;

Interzice lui H. Reiz și Toma Brătulescu de a mai pune în vânzare pe viitor produsul sub denumirea «Creolinum Vienne» și-i obligă să plătească în mod solidar reclamantului suma de 400 (patru sute lei) daune;

Ordonă publicarea acestei deciziuni, în extras, în ziarile: «Curierul Judiciar» «Universul» și «Monitorul Oficial», în contul intimatilor;

Mai obligă pe intimatii Toma Brătulescu și H. Reiz la 200 (două sute) lei cheltueli de judecată către apelant;

Cu recurs

Data și citită în ședință publică azi 14 Octombrie 1915 (s) I. Coandă, Al. Dem. Opreșcu, I. Ionescu-Dolj.

p. Grefier, (s) A. Rădulescu.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI FALCIU

Audiența dela 7 Noembrie 1915

Președinția d-lui AL MANDREA, președinte

Sentința corecțională No. 1148

Moara «Prutul» din Huși, pentru contravenție la Legea măsurilor excepționale

Morar. — Făină măcinată și nesortată înainte de data deciziei Ministerului industriei și comerțului cu privire la aplicarea măsurilor excepționale - Achitare. — (Art. 28 din l. măsurilor excepționale din 23 Decembrie 1914; Art. 2 din decizia Minist. ind. și comerțului din 2 Aprilie 1915).

Faptul unui morar de a nu-și fi sortat făina măcinată mai înainte de 2 Aprilie 1915, după cele trei calități stabilite în decizia ministerului industriei și comerțului prin art. 2, nu este nici prevăzut, nici comersit de veri un text din legea măsurilor excepționale.

Tribunalul,

Asupra apelului de față;

Văzând că prin deciziunea No. 55 din 22 Iunie 1915, Ministerul industriei și comerțului, condamnă firma Moara «Prutul» din Huși, proprietatea Isidor Beral și Solomon Agatștein la amendă de două mii lei;

Văzând ca motivul condamnării este că proprietarii morei «Prutul» din Huși, Isidor Beral și Solomon Agatștein, nu au sortat nici până la 10 Iunie 1915, cea mai

mare parte din cantitatea de 16000 Kgr. făină de grâu, aflată în depozit, conform tipurilor stabilite prin decizia ministerială No. 185/915;

Văzând că decizia de condamnare constată că apelanții Isidor Beral și Solomon Agatștein s'au abătut de la dispozițiunile art. 2 din deciziunea Ministerului de de industrie și comerț No. 185 din 2 Aprilie 1915, care prevede că:

«Făina nu se va mai măcina decât de următoarele trei calități:

I-a calitate scoasă 13⁰/₁₀₀
 II-a » » 41⁰/₁₀₀
 III-a » » 23⁰/₁₀₀ restul până la sută, țărăță și alte corpuri streine»;

Văzând că condamnarea este pronunțată potrivit dispozițiilor finale ale art. 28 din legea măsurilor excepționale din 23 Decembrie 1914, în cuprinsul următor:

«Acei cari vor contraveni în orice mod dispozițiilor articolelor din prezenta lege, în afară de pedepsele arătate, vor fi încă pedepsiți cu amendă dela 25 lei până la 5000 lei»;

Având în vedere că în principiu nicio pedeapsă nu poate fi pronunțată decât în virtutea unui text formal de lege și că dispozițiunile legale cu caracter penal, trebuie interpretate în sens restrictiv, de oarece: «*nulla poena sine lege*»;

Având în vedere că art. 2 al. deciziunii ministeriale No. 185 din 2 Aprilie 1915, prevăzând că «făina nu se va mai măcina decât de următoarele trei calități...», dispune ca pe viitor morarii să producă acele trei calități de făină;

Că, deci numai în caz când posterior datei deciziunii vre-o moară nu ar măcina cele trei calități de făină, i s'ar putea aplica pedeapsa prevăzută de art. 28 ultimul alineat din legea măsurilor excepționale;

Având în vedere că decizia de condamnare nu constată că moara «Prutul» din Huși posterior datei de 2 Aprilie 1915, ar fi măcinat făină de alte calități decât

cele trei admise, dar numai că făina măcinată ulterior și aflată în depozitul moarei, nu a fost sortată după cele trei tipuri reglementare;

Având în vedere că și prin martorii propuși și admisi în apărare și anume: Leiba Vainberg, Lupu Rabinovici și Victor Traian, s'a stabilit pe deplin că întreaga cantitate de făină aflată în depozitul moarei, fusese măcinată anterior deciziei din 2 Aprilie 1915, dela care dată moara nu a mai măcinat decât făină de cele trei calități;

Având în vedere că faptul unui morar de a nu și fi sortat făina măcinată mai înainte de 2 Aprilie 1915, după cele trei calități stabilite în decizia cu acea dată, nu este nici prevăzut nici pedepsit de vre-un text din legea măsurilor excepționale și că prin urmare pentru acest fapt nu se poate aplica nici o amendă moarei «Prutul» din Huși;

Văzând că prin decizia de condamnare se arată că nesortarea poate da loc la fraude la vânzarea mărfii și în tot cazul constituie un mijloc de a eluda aplicarea legii;

Având însă în vedere că nici acest motiv nu este întemeiat, de oarece o condamnare nu poate fi pronunțată decât posterior săvârșirii unui fapt penal, sau tentativei de a-l săvârși; în specie dacă s'ar fi dovedit că apelanții ar fi săvârșit sau cel puțin încercat să săvârșească fraude la vânzarea mărfii, ar fi eludat, sau cel puțin încercat să eludeze aplicarea legii;

Că în această împrejurare de fapt nefiind stabilită în sarcina firmei de moară «Prutul» căreia nu i se poate imputa decât neglijența de a nu fi sortat la timp făina aflată în depozit și care era măcinată de mai înainte, urmează că apelul de față este întemeiat în ce privește amenda de 2000 lei, aplicată prin deciziunea Ministerului de industrie și comerț No. 56 din 22 Iunie 1915;

Pentru aceste motive redactate de d-l Judecător Eugen Petit, în neunire cu concluziunile Ministerului public, Tribunalului admite apelul și achită, etc.

(ss) Al. Mandrea, Eugen Petit.

REZUMATELE JURISPRUDENTEI INALTEI NOASTRE CURTI DE CASATIE

CASATIE S. I

Recurentul E. Bochori prin d-l avocat M. Antonescu.

Intimata Societatea Helios prin d-nii avocați Leonte Moldoveanu și N. Petrescu.

Perimare. — Jurnal de suspendare pentru neplata citațiilor. — Dacă constituie act întreruptiv cu caracter contradictor? Art. 257 pr. civilă.

Numai dispozițiunile luate de judecători, cari au un caracter contradictoriu, sunt de natură să întrerupă cursul perimării.

Așa dar, jurnalul prin care s'a suspendat judecata procesului pentru că nu au fost citate toate părțile, iar cele citate nu s'au prezentat, nu are un caracter contradictor, de oarece apelanții nu au fost diligenți pentru acel termen să plătească taxa citațiilor pentru părțile cărora Curtea de apel nu le dăduse termenul în cunoștință, între cari figurează și reclamanții în perimare. În aceste împrejurări, deci, ultimul act de procedură nu este acel jurnal de suspendare, ci un jurnal anterior dela care a început să curgă termenul de perimare, care termen nu a fost întrerupt prin jurnalul de suspendare, după cum mai sus s'a arătat. (Cas. s. I, decizia No. 533 din 5 Octombrie 1915, prin care s'a respins recursul făcut contra deciziei Curții de apel Galați s. I, No. 129/914).

NOTĂ. — A se vedea în acelaș sens: Cas. I, No. 318/914 în Curierul Judiciar No. 49/915, pag. 404 și Cas. III, 274/914 și 353/915. ISCOD.

CASATIE S. II

Regulament de competență în cauza privilegare pe Abdul Resid Menabil.

Ministerul public prin d-l Procuror M. Vidrașcu.

Legea Burselor. — Contravenție. — Competința judecătorilor de pace. — Art. 65 l. burselor.

Contravențiunile la legea burselor se judecă de judecătorii de ocoale. (Cas. s. II, decizia penală No. 2111 din 18 Septembrie 1915, prin care s'a regulat competența, trimițându-se afaceri a a fi judecată de Judecătoria rurală Mulciova ocolul Adamclisi, din județul Constanța).

CASATIE S. III

Recurenta Ioana Axelrat prin d-l avocat Em. Otulescu.

Intimatul L. Sinigalia prin d-l avocat I. M. Vasilescu-Notara.

Asociație în participație. — Pierdere totală sau parțială a capitalului. — Dacă atrage dizolvarea asociației. — Art. 148 și 191 c. com.

Pierdere întregului capital social sau pierdere lui parțială prevăzută de art. 148 din Codul de comerț constituie o cauză de dizoluțiune specială societăților prin acțiuni după cum aceasta rezultă neîndoios atât din cuprinsul art. 148 la care trimite art. 191 din Codul de comerț, cât și din rubrica sub care este așezat acest articol.

O asemenea cauză de dizolvare nu se poate dar aplica unei asociațiuni în participație, care are viață numai între participanți, prin voința lor personală, nelimitată și necontrolată, și care în afară nu are nicio existență. (Cas. s. III, decizia No. 554 din 4 Noembrie 1915, prin care s'a respins recursul făcut contra deciziei comerciale No. 38/915 a Curții de apel din București s. I-a).